

12. HAFTA: Anket uygulama yöntemleri

Soruların yazılması

Anket uygulamalarında kullanılan soru tipleri, demografik, olgusal ve yargısal olmak üzere üç temel başlık altında incelenebilir. Demografik sorular, cevaplayıcı hakkında tanımlayıcı bilgi sağlar. Sıklıkla kullanılan demografik sorular kişilerin yaş, cinsiyet, ırk, din, etnik köken , sosyal statü ve eğitim düzeyi ile ilgilidir (Baş, 2006: sh. 68-70).

Demografik sorular; cevap ve seçeneklerin hazırlanmasında dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu tür sorular başlangıçta kolay gibi görünse de sorulara verilen cevapların karşılaştırılması durumunda sorun teşkil edebilir.

Nüfus sayımında kullanılan demografik sorular, çok sayıda avantaj teşkil etmektedir. Bunlar;

a) Soru geliştirmek için zaman harcanmayacaktır.

b) Bu sorular çok geniş halk kitleleri üzerinde test edilmiş ve güvenilirlikleri doğrulanmıştır.

b) B sorularının kullanımı benzer çalışmaların bulguları ile mukayese imkanı sağlamaktadır.

Olgusal sorular; Bu tür sorular ile cevaplayıcının yaşadığı deneyim (tecrübe) ya da davranışları ile ilgili bilgiler istenir. Örnek; Son 20 yılda kaç iş değiştirdiniz?

Günde ortalama ne kadar süre şehir içi ulaşımında kalıyorsunuz?

İşyerinizde toplam çalışan birey sayısı ne kadardır?

Bu tür sorularla insanlardan doğru bilgilerin alınması biraz güç olduğu bilinmelidir. Diğer bir deyişle, insanlardan kişisel karakterleri ile ilgili doğru cevap alınması zor görünmektedir. Özellikle A kişisi için normal olan bir soru B kişisi için hassas olabilir.

Yargısal sorular: Bu tür sorularda cevaplayıcıların herhangi bir konudaki tutum, düşünce, algı ya da inançları istenmektedir. Yargısal sorular, çalışanların işlerini, işverenlerini , mesai arkadaşlarını ve çalışma sistemini n diğer yönlerini nasıl algıladıklarını belirtmek için kullanılabilir.

Yargısal sorularla elde edilen veriler, somut olaylar ya da davranışlardan daha çok algılara dayalı olmasından dolayı, birçok yönetici tarafından belirsiz oldukları gerekçesiyle kuşkuyla ve ihtiyatla bakılmaktadır.

Soru yazımında sıklıkla karşılaşılan hatalardan biri de aynı soruda birden fazla bilgi istenmesidir bu tür sorulardaki temel problemsoruya verilen cevabın hangi konu ile ilgili olduğunun tespitindeki zorluktur. Bu nedenle bu tür sorularda ve/veya ya /yada gibi bağlaçların kullanımından kaçınmak konunun bütünlüğü açısından uygun görülmektedir.

Aşağıdaki verilen ifadelerden hangisi öğretmeninizi en iyi şekilde tanımlamaktadır?

1. Çok bilgili ve resmi
2. Çok bilgi ve dostça

3. Bilgili ve arkadaşça
4. Bilgili ve resmi
5. Bilgisiz ve resmi
6. Bilgisiz ve arkadaşça

1-Sorular kısa ve basit olmalıdır (Baş, 2006:sh. 74-75).

2-Sorular tutarlı olmalıdır

3-Cevaplayıcıların bilgi düzeyi zorlanmamalıdır

4-Aynı soruda birden fazla olumsuz ifade kullanılmamalıdır

5- Varsayıma dayalı soru sorulmamalıdır (Kalitesi düşük ancak işlevi büyük bir ürünü alırmısınız?)

6-Yönlendirici ifadeler kullanılmamalıdır.

7-Karmaşık ve birden fazla anlama gelen sorulardan kaçınılması gerekir.

8-Sosyal tercihlerin etkisini göz önünde bulundurulmalıdır (Gelir seviyesi ile ilgili sorular).

Kaynak: Baş, T. (2006). Anket. Anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir? 4. Baskı, Seçkin yayıncılık.